

Chat fra webinar om håndværk og design valgfag og prøve d. 15/3-2019

Gælder der de samme regler på friskoler? eller er der ting der er anderledes?

Prøven på 8. klasses trin kan efter folkeskoleloven aflægges i enten håndværk og design, billedkunst, musik eller madkundskab.

Det betyder for de frie skoler, at de skal sikre, at deres elever aflægger mindst en af de fire prøver i håndværk og design, billedkunst, musik eller madkundskab. Det vil være frit for de frie skoler, hvilke(n) af prøverne, skolen giver mulighed for, at eleverne kan aflægge.

Findes der nogle anbefalinger på størrelse af lokalet?

Der er ikke nogen anbefalinger som sådan. Men det er klart, at man for at sikre en god prøve for eleverne, så skal de have adgang til relevante maskiner og udstyr under prøven.

Som hidtil vil der kunne fastsættes lokale rammer for, i hvilket omfang håndværk og design som valgfag bliver oprettet, herunder krav om, at der skal være et bestemt antal minimums- og/eller maksimumstilmeldte elever per enkelt valgfag. Hertil kommer, at valgfagene kan placeres på forskellige tidspunkter for dels at udnytte faglokalerne bedst muligt, dels at give eleverne mulighed for at vælge mere end et valgfag.

Kan man arbejde med grafisk design?

Grafisk design er *ikke* et oplagt genstandsfelt at arbejde med i håndværk og design som valgfag. Eleverne skal i faget håndværk og design gennem praktiske og sansemæssige erfaringer udvikle håndværksmæssige kompetencer til at designe, fremstille og vurdere produkter med æstetisk, funktionel og kommunikativ værdi. Eleverne skal tilegne sig viden og færdigheder om håndværk, forarbejdning, materialer og designprocesser gennem praktisk arbejde i værksteder med forskellige håndværk, primært i *tekstil, træ og metal*. Udover de tre primære materialer kan der i håndværk og design inddrages andre materialer som fx beton, ler, gips, sten, glas, akryl, plast, gummi, skum, læder, siv, papir, stearin og voks.

Grafisk design vil være mere oplagt at arbejde med i billedkunst som valgfag.

Hvordan vil I have det bl.a. skal afspejle kompetencer i forhold til maskiner, når ikke alle undervisere må bruge maskinerne? Vi har ikke uddannede H/D-lærere til alle de timer vi skal udbyde.

I "Når klokken ringer" står der flg.: Det er skolelederens ansvar at den lærer, der underviser, har de fornødne kompetencer til at undervise, anvende værktøj og maskiner samt er vidende om de risici, der kan være ved arbejde. Anvendelsen af maskinerne i faget håndværk og design er ikke underlagt Arbejdstilsynets krav om, at den pågældende medarbejder skal have gennemgået en særlig uddannelse. Det følger dog af reglerne, at medarbejderen skal have den fornødne viden og være tilstrækkeligt oplært, uddannet og instrueret i anvendelsen af maskinerne. Heraf følger at f.eks. vikarer der ikke har erhvervet sig forudsætningerne for anvendelse af maskiner ikke må tage sådanne i anvendelse i undervisningen. Faglærerne skal modtage instruktion og eventuelt uddannelse i at bruge nye maskiner, som bliver købt til faglokalet. Opstår der fejl eller mangler, som kan medføre ulykkes- eller sundhedsfare, må maskinen ikke bruges, før manglerne er afhjulpet.

Som led i folkeskolereformen er der afsat 1 mia. kr. i perioden 2014-2020 til at styrke efteruddannelsen af lærere og pædagoger i folkeskolen. Beløbet til kompetenceudviklingen skal først og fremmest bruges til at sikre fuld kompetencedækning.

I forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2014 er det aftalt, at midlerne til efteruddannelse skal bruges til at understøtte en række prioriterede kompetencer for lærere og pædagoger i folkeskolen, herunder linjefagskompetence, understøttelse af øget inklusion, klasseledelse, løbende faglige opdatering, etablering af specialistkompetencer og øvrige særlige indsatsområder (eksempelvis øget anvendelse af IT i undervisningen). Der er ikke forudsat en bestemt fordeling af midlerne mellem formålene.

Som det fremgår af ovenstående kan disse midler også anvendes til at opkvalificere undervisere i de praktiske/musiske fag.

Hvad sker der ved skoleskift mellem 7 og 8. og der ikke er det valgfag man havde på den "gamle"skole?

Udgangspunktet vil være, at eleven fortsætter med det valgfag, som eleven har fulgt tidligere. Eleven vil ikke kunne tage et andet valgfag i 8. og 9. klasse i stedet. Hvis eleven skifter til en skole, hvor det ikke er muligt at tilbyde undervisning i det obligatoriske valgfag, som eleven tidligere har haft, enten på elevens nye skole, en nærliggende skole eller i den kommunale ungdomsskole, vil eleven være nødt til at vælge om. Det vil medføre, at den nye skole må tilbyde den supplerende undervisning (faglige støtte), der er nødvendig, for at eleven kan følge undervisningen i faget på det pågældende klassetrin.

Vi har håndværk og design-lokaler/zoner ret langt fra hinanden - er det ok til prøven?

Prøven hvor censor er til stede, dvs. de 4x60 min., hvor eleven færdiggør sit praktiske arbejde ud fra prøveoplægget, skal foregå i et lokale, således at der er tilsyn med eleverne under hele prøven. Elevernes praktiske arbejde ud fra prøveoplægget de indledende 7 lektioner, kan godt foregå i flere forskellige lokaler. Det kan anbefales at flytte symaskiner, computer, printer mv. til lokaler med maskiner, der er svære at flytte på, fx dekopørsav, høvlebænk, mv.

Er det fra aug 2019 skolen skal udbyde H/D på 7 Og 8 årgang?

Fra august 2019 skal alle skoler tilbyde håndværk og design som valgfag på 7. årgang. 8. Klasse er ikke omfattet af reglerne.

Hvor kan man se de maskiner elever må bruge?

I branchevejledningen om sikkerhed for grundskolen "Når klokken ringer". Se link:

<https://www.emu.dk/grundskole/handvaerk-og-design/sikkerhed>

Kan produktet være print storformat plakater?

Nej. Produktet skal afspejle elevens kompetencer ift. at arbejde med designprocesser, materiale- og værktøjskendskab, teknikker og redskaber, der er kendetegnende for faget i en materiel kontekst. De primære materialer er træ, tekstil og metal. Se øvrige materialer i tidligere svar.

Hvad med brug af fx inspirationsplatforme som google og pinterest, må eleverne have adgang til det under prøven?

Ja. De må have adgang til de hjælpemidler de har brugt i den daglige undervisning.

Er det kommunalbestyrelsen, der skal tage stilling til prøve eller ej?

Nej, det er obligatorisk for eleverne at gå til prøve i faget i 8. klasse, dvs. fra skoleåret 20/21 uanset hvilken kommune. De elever der starter i 8. kl. til sommer 19/20, vil dog fortsat have mulighed for at gå til prøve i faget på frivillig basis som tidligere.

Må man lave konkrete benspænd som at bede om et bestemt materiale skal indtænkes eller bestemt færdighed, strikning eller smedning?

Ja, hvis det giver mening i forhold til den undervisning eleven har modtaget og hvis det fortsat giver mulighed for at opgaven kan løses, så eleven kan demonstrere opfyldelse af fælles mål på bedste vis. Man

skal som lærer overveje, om formuleringen af prøveoplægget åbner eller lukker for forskellige måder at løse opgaven på. Man skal tilstræbe formuleringer, der åbner for kreativitet og mange løsningsmuligheder.

Hvad gør vi hvis elever bliver syge undervejs, eller på selve dagen for eksamen?

Så følger de almindelige regler for sygeprøve.

Hvad med ny teknologi i håndværk og design folieskærer, 3 d printere mm., må det bruges?

Ja.

Er der tænkt på økonomien i forbindelse med eksamen? Der skal købes en del ind til lageret.

Det påhviler skolen at sørge for indkøb af materialer til prøveafholdelse.

Hvordan kan jeg som censor sikker på at holdet ikke kun har arbejdet i et materiale i undervisningen, eller hvis alle elevopgaver kun løses i træ, skal jeg så reagere på efterfølgende?

Det er umiddelbart ikke noget krav at elevernes produkter skal bestå af både bløde og hårde materialer, men i vurderingskriterierne står der flg. for den fremragende præstation (12): "*Der benyttes et hensigtsmæssigt og bredt udvalg af materialer til opgaven*". Så hvis man vil hjælpe sine elever, er det en god idé at sørge for, at de har stiftet bekendtskab med et bredt udvalg af materialer.